

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

INSTRUKCJE I REKOMENDACJE DLA UŻYTKOWNIKÓW MODELU

Projekt „Socjodrama jako narzędzie profilaktyki przemocy ”

Lider projektu: Global TC Sp. z o.o., Warszawa

Krajowi Partnerzy projektu : Gmina Pisz, Miasto i Gmina Orzysz, Gmina Lesznowola, Miasto i Gmina Pilawa

Partner ponadnarodowy: Anziani e non solo soc. Coop., Włochy, Carpi

- I. **INSTRUKCJA WĐROŻENIOWA CZYLI PRAKTYCZNE WSKAZÓWKI DLA INSTYTUCJI UŻYTKOWNIKA**
(*Jak stosować model w praktyce ?*)

- II. **REKOMENDACJE CZYLI OPIS WARUNKÓW NIEZBĘDNYCH DO DŁUGOTRWĄŁEGO KORZYSTANIA Z PRODUKTU**
(*Jakie warunki zapewnić w instytucji użytkowania, by móc stosować model ?*)

- III. **WYMAGANIA ZWIĄZANE Z ETAPEM WDROŻENIA MODELU**
(*W tym nakłady: czasowe, szkoleniowe, organizacyjne*)

- IV **IDENTYFIKACJE CZYNNIKÓW SPRZYJAJĄCYCH LUB UTRUDNIAJĄCYCH KORZYSTANIE Z MODELU, SZCZEGÓLNIIE W DŁUŻSZEJ PERSPEKTYWIE CZASU**
(*Czynniki Prawne, Organizacyjne, Techniczne, Kompetencyjno - Kadrowe, Kosztowe*)

Projekt „Socjodrama jako narzędzie profilaktyki przemocy”

- ◉ **INSTRUKCJA WDROŻENIOWA CZYLI PRAKTYCZNE WSKAZÓWKI DLA INSTYTUCJI UŻYTKOWNIKA**
- ◉ *Jak stosować model w praktyce ?*

Podejmując się wprowadzenia modelu w praktyczne działanie należy mieć na uwadze kilka istotnych zasad.

Podczas testowania i wdrażania **MODELU PROGRAMU KOREKCYJNO - EDUKACYJNEGO „SOCJODRAMY JAKO NARZĘDZIA PROFILAKTYKI PRZEMOCY”** zauważalne były **POTRZEBY FACYLITATORÓW, CZYLI OSÓB BEZPOŚREDNIO ZAANGAZOWANYCH W PROWADZENIE SESJI Z UCZESTNIKAMI** oraz **POTRZEBY UCZESTNIKÓW WARSZTATÓW.**

Uwzględniając powyższe należy pamiętać o tym by zapewnić następujące warunki brzegowe - określone przez nas jako absolutne minimum gwarantujące wysoka jakość i efektywność wdrażanego modelu:

- ◉ dobór miejsca i czasu w zależności od preferencji uczestników(stan zdrowia, przyjmowanie leków, sprawowane obowiązki), zapewnienie odpowiedniej przestrzeni, a także przystosowanie miejsca do prowadzonych warsztatów,
- ◉ zwrócenie uwagi na odpowiedni względem możliwości dobór uczestników(wiek, wykształcenie, stan zdrowia, relacje interpersonalne),

Projekt „Socjodrama jako narzędzie profilaktyki przemocy”

- ◉ ustalenie zasad i ładu prowadzonych warsztatów - kontrakt z grupą,
- ◉ sposób przekazywanych treści - dostosowanie formy przekazu do słuchaczy (siła głosu, preferencje wzrokowo-słuchowe, bariery językowe, stopień trudności),
- ◉ podążanie za uczestnikiem i jego potrzebami - poprzez zmienność form prowadzonych warsztatów(unikanie monotoności, modyfikowanie przekazywanych treści w sposób wywołujących dynamikę prowadzonych warsztatów, odwoływanie się do przykładów, naprzemiennosc zajęć),
- ◉ zapewnienie odpowiednich przerw, przygotowanie poczęstunku w przerwach,
- ◉ przygotowanie podziękowania za uczestnictwo - bardzo ważne ze względu na wrażliwość społeczną poruszanej problematyki oraz wiek uczestników,
- ◉ względem prowadzących - zakwalifikowanie osób mających doświadczenie w pracy z grupą, kompetentnych w zakresie tematyki przemocy w rodzinie oraz zorientowanych w zakresie działania poszczególnych instytucji pomocowych,
- ◉ zapewnienie odpowiednich materiałów dla osób prowadzących, dbałość o higienę pracy - zasady, przerwy, możliwość dostosowywania tempa prowadzonych zajęć do możliwości grupy
- ◉ otwartość na sugestie ze strony uczestników.

Projekt „Socjodrama jako narzędzie profilaktyki przemocy”

- ⊙ **REKOMENDACJE - OPIS WARUNKÓW NIEZBĘDNYCH DO DŁUGOTRWALEGO KORZYSTANIA Z MODELU**
- ⊙ *Jakie warunki zapewnić w instytucji użytkownika, by móc stosować model ?*
- ⊙ **Obszar: Rekrutacja i Promocja**
 1. Działania projektowe powinny być kierowane do osób starszych doświadczających przemocy oraz opiekunów osób starszych,
 2. Rekrutację do projektu warto prowadzić przez kilka kanałów informacyjnych: lokalna prasa, policja, pracownicy OPS, ogłoszenia parafialne.
 3. Przed rozpoczęciem projektu powinno zostać zorganizowane krótkie spotkanie informacyjne dot. celu projektu, zapoznania z proponowaną formą pracy, a także obejmujące osobiste zapoznanie uczestników z facytatorami.

Projekt „Socjodrama jako narzędzie profilaktyki przemocy”

○ Obszar: Sposób prowadzenia zajęć

1. Przed rozpoczęciem warsztatów należy dobrać odpowiednio grupę docelową i wprowadzić spotkania integracyjne.
2. Grupa powinna liczyć od 4 do 12 osób, co ułatwi prowadzenie zajęć. Aczkolwiek zdecydowanie istotnym kryterium jest stan zdrowia fizycznego i psychicznego, w tym mentalnego uczestników zajęć (szczególnie myślimy tu o specyficznych dla wieku chorobach np.: demencja itp.)
3. Postulujemy przeprowadzenie przed rozpoczęciem pracy z modelem i cyklem zajęć, wcześniejszego spotkania. Z naszych doświadczeń wynika, że spotkanie takie pomaga zintegrować grupę i pozwoli na swobodny udział uczestników w odgrywaniu scenek, stanowiących kluczowy element naszego modelu.
4. Spotkania powinny odbywać się w sali zapewniającej pełen komfort uczestników.
5. Preferowany układ Sali: ustawienie stołów oraz krzeseł w literę U. Jest to dobre rozwiązanie podczas warsztatowych spotkań. Umożliwia uczestnikom obserwowanie się nawzajem oraz łatwą komunikację.

Projekt „Socjodrama jako narzędzie profilaktyki przemocy”

- ◎ **Obszar: Sposób prowadzenia zajęć - ciąg dalszy**

- 6. Każdorazowo przed rozpoczęciem warsztatów, sugerujemy, by udostępnić grupie słowniczki pojęć i stosowanych terminologii. Udostępnienie materiałów ułatwi efektywniejszą pracę z grupą i ośmieli uczestników do udziału w scenkach rodzajowych, socjodramie oraz w dyskusjach.
- 7. Na kilka dni przed planowanym spotkaniem przekazać uczestnikom wydrukowane materiały w wersji dostosowanej dla osób 60+.
- 8. Należy stosować formy bezosobowej w odniesieniu do sprawców przemocy. zaakcentowanie, iż przemoc nie ma płci
- 9. Osoby prowadzące zajęcia powinny mieć doświadczenie w prowadzeniu szkoleń
- 10. Warsztaty powinny być prowadzone przez minimum dwie osoby, dwóch facylitatorów pracujących równocześnie w tym samym czasie z grupą

Projekt „Socjodrama jako narzędzie profilaktyki przemocy”

- ◎ **Obszar: Sposób prowadzenia zajęć - ciąg dalszy**
11. Przy rekrutacji facylitatorów konieczna jest weryfikacja dokumentów potwierdzających umiejętności i doświadczenie trenerskie.
 12. Wskazane jest zapraszanie do udziału w warsztatach ekspertów w dziedzinie. Przykładowo: Policjant-dzielnicowy, pracownik socjalny, kurator. Taki kształt warsztatów i typ gości umożliwi bezpośrednio skonsultowanie pojawiających się pytań z ekspertami w danych dziedzinach.
 13. Zapewnienie szerszej specjalistycznej wiedzy - przez co rozumiemy możliwość konsultowania z ekspertami, szczególnie w obszarze prawa, trudniejszych sytuacji lub przypadków, jakie wyniknęły podczas zajęć.
 14. Uaktualnianie każdorazowo przed spotkaniem bazy danych teleadresowych instytucji i grup wsparcia dla osób doświadczających przemocy i sprawców przemocy.

Projekt „Socjodrama jako narzędzie profilaktyki przemocy”

◎ Obszar: Sposób prowadzenia zajęć - ciąg dalszy

15. Warsztaty wymagają otwartości, zaufania między uczestnikami. Bliska znajomość między nimi może prowadzić do zawstydzenia, skrytości.
16. Uczestnicy nie powinni być spokrewnieni, najlepiej, aby się nie znali
17. Każdorazowo przed rozpoczęciem warsztatów należy przypominać zasady i kontrakt.
18. Prowadzący powinien przed rozpoczęciem warsztatów przypominać oraz odczytywać ustalone na początku zasady zaakceptowane przez wszystkich członków grupy.
19. Kontrakt powinien być umieszczony zawsze w tym samym, widocznym dla wszystkich miejscu.

Projekt „Socjodrama jako narzędzie profilaktyki przemocy”

- ◎ **Obszar: Sposób prowadzenia zajęć - ciąg dalszy**

- 20. Podczas zajęć należy wykorzystać metody warsztatowe, ponieważ angażuje to uczestników, a także wspiera rozwój kreatywności i sprawczości

- 21. Ważne jest zachęcanie uczestników projektu do wyrażania szczerze swoich poglądów w czasie trwania projektu, otwartego dzielenia się obawami, wspólnego generowania pomysłów na realizację działań warsztatowych, tak aby podjęte w wyniku tego procesu prace oparte były na motywacji wewnętrznej uczestników

Projekt „Socjodrama jako narzędzie profilaktyki przemocy”

Lider projektu: Global TC Sp. z o.o., Warszawa

Krajowi Partnerzy projektu : Gmina Pisz, Miasto i Gmina Orzysz, Gmina Lesznowola, Miasto i Gmina Pilawa

Partner ponadnarodowy: Anziani e non solo soc. Coop., Włochy, Carpi

- ◉ **WYMAGANIA ZWIĄZANE Z ETAPEM WDROŻENIA MODELU**
- ◉ *W tym nakłady: czasowe, szkoleniowe, organizacyjne*

Model służy do planowania i prowadzenia programu edukacyjno - korekcyjnego, którego celem jest zapobieganie przemocy wobec osób starszych.

Narzędziem do skutecznego wdrożenia Modelu jest opracowany przez grupę ekspertów podręcznik, który ma na celu wyposażenie facylitatorów w niezbędne informacje, umiejętności i materiały, które pomogą przeprowadzić warsztaty z osobami starszymi i ich opiekunami tak, by kształtować szacunek i empatię jako podstawę zapobiegania nadużyciom i przemocy wobec osób starszych.

- ◉ **Obszar: Nakłady czasowe**

1. Program realizowany jest podczas procesu wdrażania Modelu. Należy przyjąć założenia opisane w Podręczniku i zrealizować cykl 6 kolejnych sesji warsztatowych.

Projekt „Socjodrama jako narzędzie profilaktyki przemocy”

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

◉ Obszar: Nakłady czasowe - ciąg dalszy

1. Program realizowany jest podczas procesu wdrażania Modelu. Należy przyjąć założenia opisane w Podręczniku i zrealizować cykl 6 kolejnych sesji warsztatowych.
2. Spotkania odbywają się odrębnie dla każdej z grup, tzn. osób starszych i opiekunów osób starszych.
3. Każda grupa spotyka się na kolejnych 6 spotkaniach, np. co tydzień na 4-godzinne sesje.
4. Sugerujemy rozważyć możliwość spotkań, w szczególności dla osób starszych, z jedno lub dwudniową przerwą. Osoby starsze mają raczej pamięć krótkotrwałą, długie przerwy czasowe skutkują często utratą zdobytej wiedzy.
5. Częstsze spotkania utrwalają materiał.

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

- ◎ **Obszar: Nakłady czasowe - ciąg dalszy**

- 6. Zadaniem facylitatora jest dostosować czas każdej sesji do możliwości psychofizycznych uczestników spotkań.
- 7. Z obserwacji wynika że dla osób starszych lepszą opcją są częstsze ale jednocześnie krótsze czasowo spotkania.
- 8. W grupach opiekunów sytuacja może być całkowicie odmienna. Każdorazowo zalecamy uważność na grupę, uczestników i elastyczne modyfikowanie czasu trwania poszczególnych sesji, zależnie od aktualnego stanu psychofizycznego uczestników.
- 9. Pełna realizacja programu to 24 godziny dla każdej z grup.

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

◉ Obszar: Nakłady szkoleniowe

1. Należy dążyć do wszelkich starań, aby osoby prowadzące sesje (facylitatorzy) byli dobrze przygotowani. Odpowiednio przeszkolony personel to podstawa sukcesu.
2. Szkolenie każdego facylitatora należy podzielić na kilka etapów.
3. Pierwszy z nich to odbycie wizyty studyjnej do instytucji, która stosuje metodę socjodramy jako profilaktykę przemocy wobec osób starszych. Ważne jest, żeby „pobyć” w tym środowisku, „wczuć się w sytuację”, aby wychwycić wszystkie, nawet najmniejsze oznaki zagrożenia przemocą.
4. Drugi etap to studiowanie Podręcznika. Należy zapoznać się z nim wnikliwie, przeanalizować kolejno wszystkie sesje oraz zagadnienia w nich zawarte

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

- ◎ **Obszar: Nakłady szkoleniowe - ciąg dalszy**

- 5. Podręcznik służy do planowania i prowadzenia programu edukacyjno - korekcyjnego, którego celem jest zapobieganie przemocy wobec osób starszych. Wyposaży facylitatorów we wszystkie informacje, umiejętności i materiały, które pomogą przeprowadzić warsztaty z osobami starszymi i ich opiekunami tak, by kształtować szacunek i empatię jako podstawę zapobiegania nadużyciom i przemocy wobec osób starszych

- 6. Następnym etapem jest szkolenie przeprowadzone przez doświadczonych trenerów, którzy stosują socjodramę. Szkolenie powinno zawierać zarówno wiedzę teoretyczną, ale przede wszystkim powinno to być szkolenie praktyczne. Podczas szkolenia należy zaprezentować wszystkie 6 sesji. Sugerujemy, żeby dla ewentualnych facylitatorów, szczególnie tych, którzy nie mieli do czynienia z metodą socjodramy, zwiększyć liczbę praktycznych szkoleń, których oni sami będą odbiorcami. Tylko takie przygotowanie osoby do bycia facylitatorem umożliwi zdobycie wiedzy, umiejętności i kompetencji potrzebnych do właściwego zapoznania się z modelem oraz stosowania metody socjodramy.

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

- ◉ **Obszar: Nakłady organizacyjne**
- 7. Aby sprawnie i skutecznie wdrożyć Model socjodramy jako narzędzia profilaktyki przemocy należy spełnić następujące warunki
- 8. Dokładnie przeszkolić, zapoznać z metodą socjodramy osoby, które będą ją stosowały czyli facylitatorów.
- 9. Wybrać odpowiednie miejsce, w którym będą się odbywały sesje.
- 10. Podstawą udanego przeprowadzenia wszystkich sesji jest nie tylko ciekawy program, ale również trafny wybór miejsca. Ważne, aby uczestnicy czuli się w nim bezpiecznie, aby panował tam spokój, aby nikt nie zakłócał porządku podczas spotkań.
- 11. Należy zapewnić niezbędny sprzęt - tj. laptop, rzutnik, ekran, flipchart, nagłośnienie, dostęp do Internetu o odpowiedniej prędkości itp.

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

- ◎ **Obszar: Nakłady organizacyjne - ciąg dalszy**

- 12. Przygotowanie materiałów - kierując się Podręcznikiem należy przygotować prezentację multimedialną, ćwiczenia, scenki, karteczki samoprzylepne, karty, markery, długopisy itp.
- 13. Tekst pisany powinien być prostym i zrozumiałym językiem.
- 14. Dostosowanie materiału do poziomu percepcji odbiorców. Należy wziąć pod uwagę gorszy wzrok i słuch, szczególnie u osób starszych. Materiał winien być dobrze widzialny i słyszalny.
- 15. „Zrób próbne sesje” czyli nasza rada dla facylitatorów: przetestuj na osobach bliskich lub ochotnikach to, co przygotowaliśmy, aby sprawdzić ramy czasowe oraz czy przygotowane materiały okażą się wystarczająco zrozumiałe dla odbiorców. Pozwoli to na wyłapanie ewentualnych błędów i na pewno otrzymamy sugestie co do ulepszeń.
- 16. W trakcie sesji uważnie obserwujemy uczestników, aby zapobiec znużeniu czy nudzie wprowadzamy krótką gimnastykę ruchową czy oddechową lub przerwę integracyjną.

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

- **Obszar: Organizacja pracy grupy.**
- 1. Przedstawiamy obraz, wizję zajęć i przedstawiamy cele, które mamy osiągnąć
- 2. Przy małej liczbie uczestników nie zawsze dobrym pomysłem będzie robienie podziału np. na kilka grup. Jeżeli uczestnicy nie czują się pewnie pracując w mniejszych grupach, należy umożliwić im realizację zadania w innej formie (np. stosowanie metody „burzy mózgów”).
- 3. Optymalna liczba grupy to 6 - 10 osób.
- 4. Zwięzłe i rzeczowe przedstawienie tematu, bez zbędnego zagłębiania się i rozciągania w czasie z użyciem prostego języka, bez wprowadzania obcojęzycznych wyrazów.

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

- **Obszar: Organizacja pracy grupy - ciąg dalszy**
- 5. Złożony temat można podzielić na krótsze bloki tematyczne, robiąc między nimi przerwy na których uczestnicy mogą dostawać zadania do indywidualnego przemyślenia.
- 6. Należy tak pokierować dyskusję, by w momencie „ustalania” sprawcy, nikt poza facylitatorem, nie domyślił się, że kto jest sprawcą przemocy, a on sam był tak zaangażowany w rozwiązanie problemu, że zacznie podawać sposoby na zapobieganie stosowania przemocy.
- 7. Istotnym elementem jest zaplecze logistyczne w postaci zapewnienia niezbędnego sprzętu: komputer, rzutnik, tablica flipchart a następnie umiejętne korzystanie z niego. Ma to ogromny wpływ na lepsze zrozumienie tematu, odbiór prezentowanych treści różnymi kanałami (słuch, wzrok) oraz zwiększa atrakcyjność i podnosi aktywność uczestników.
- 8. Każde ćwiczenie należy zakończyć podsumowaniem i przełożeniem tego na konkretne sytuacje życiowe - informacja zwrotna!

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

◉ Obszar: Organizacja pracy grupy - ciąg dalszy

9. Duża ilość ćwiczeń praktycznych, pozwoli na skuteczniejsze utrwalenie przekazywanych treści oraz możliwość zastosowania jej w sytuacjach życia codziennego.
10. Każdy uczestnik, na zakończenie szkolenia, powinien zostać wyposażony w „niezbędnik” (np. ulotka, folder) zawierający informacje o: bazie lokalnych instytucji świadczących pomoc w różnych sytuacjach życiowych.
11. Tematy współistniejące należy przedstawiać w sposób jak najbardziej prosty i zrozumiały.
12. Z uwagi na wiek i doświadczenie życiowe każdy z uczestników będzie miał różne priorytety. Co trzeba uwzględnić podczas zajęć.
13. Przygotowanie i wykorzystywanie prezentacji, by móc posiłkować się w trakcie przedstawiania zagadnień. Pozwoli to również na kontrolę czasu oraz materiału do „przerobienia”. Ważne jest, by przypominać uczestnikom ile materiału zostało im do opanowania.

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

◎ Obszar: Organizacja pracy grupy - ciąg dalszy

14. Socjodrama opiera się w znacznej mierze na odgrywaniu scenek, ról, ważne jest, aby uczestnicy angażowali się w odgrywanie proponowanych scenek.
15. To właśnie facylitator powinien tak poprowadzić uczestników, by z chęcią wcielali się w proponowane role.
16. Alternatywą jest przedstawienie scenki przez 2 facylitatorów.
17. Po odegranych scenkach należy sprawdzać poziom rozumienia, odbioru prezentowanej treści. Chodzi o to, by wszyscy uczestnicy dobrze zrozumieli kontekst i wyciągnięto podobne wnioski.
18. Wprowadzane ćwiczenia powinny być na początku łatwiejsze, z czasem należy „podnosić poprzeczkę” i wprowadzać trudniejsze zadania.

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

- ◎ **Obszar: Organizacja pracy grupy - ciąg dalszy**

- 19. Dobór odpowiedniego miejsca do przeprowadzenia szkolenia z odpowiednim wyposażeniem. Ważne są tutaj szczegóły takie jak: wygodne krzesła, dobre oświetlenie, zapewniające komfort psychiczny, dyskrecję oraz dające poczucie bezpieczeństwa.
- 20. Istotnym elementem jest również zadbanie o dobrostan fizyczny, poprzez zapewnienie dostępu do poczęstunku, gorącego napoju.
- 21. Nie oceniamy. Każda odpowiedź jest słuszna, bo prowadzi do wspólnego postrzegania zagadnienia. Facylitator nie ocenia, nie daje gotowych rozwiązań jedynie może udzielić wskazówek, ułatwiających głębsze zrozumienie prezentowanych zagadnień.
- 22. Facylitator jest odpowiedzialny za ogólne podsumowanie danej scenki i „uwspólnia” podawane przez uczestników różne interpretacje.
- 23. Ten element wspólnoty, współodczuwania jest niezwykle ważny i buduje grupę.

- ◉ **IDENTYFIKACJE CZYNNIKÓW SPRZYJAJĄCYCH LUB UTRUDNIAJĄCYCH KORZYSTANIE Z MODELU, SZCZEGÓLNIEM W DŁUŻSZEJ PERSPEKTYWIE CZASU**
- ◉ *Czynniki Prawne, Organizacyjne, Techniczne, Kompetencyjno - Kadrowe, Kosztowe*
- ◉ Przemoc wobec osób starszych jest zjawiskiem występującym w różnych przestrzeniach : prywatnych (np. w domu) i instytucjonalnych (np. w domach pomocy społecznej, zakładach opiekuńczo-leczniczych, innych).
- ◉ Jest skutkiem wielu czynników.
- ◉ Wynika ze zjawiska nadużycia władzy i/lub nadużycia zaufania.
- ◉ Nieudzielenie wsparcia często wynika z braku wiedzy na temat możliwości wystąpienia problemów, jak również z braku rozumienia ich specyfiki.

- Proces starzenia się społeczeństwa stanowi wyzwanie dla wielu sektorów życia społecznego, ponieważ rodzi szereg zadań w zakresie realizacji potrzeb ludzi starszych, dlatego też ta kategoria wiekowa staje się szczególnie dla rozważań z zakresu polityki społecznej, pomocy społecznej i pracy socjalnej.
- Na szczeblu Gminy zagadnienia starzejącego się społeczeństwa wpisują się w Strategię problemów społecznych, która zawiera diagnozę sytuacji społecznej Gminy, przedstawia w niej najważniejsze problemy społeczne i istniejącą infrastrukturę społeczną. Dokument ten systematyzuje potrzeby w zakresie pomocy społecznej oraz przedstawia propozycje i kierunki jej rozwoju, zmierzające do złagodzenia skutków dominujących problemów społecznych w gminie.
- Analizując strategie rozwoju gmin, czy powiatów wszędzie dostrzegamy jedną prawidłowość. Jest nią wspólna konstrukcja oparta na projektach, które krok po kroku przybliżają do wyznaczonych celów, a w rezultacie do zrealizowania zawartej w nich misji i wizji. Projekty opracowywane są w odpowiedzi na otaczające nas problemy i potrzeby, zatem każdy z nich posiada wyjątkowy charakter.

- ◉ Dla autorów podręcznika przedstawiana Metoda jest „małą cegiełką”, która pozwala realizować dalekosiężne i ambitne programy pomocowe wpisujące się w strategię rozwoju gminy.
- ◉ Każdy projekt to działanie celowe, realizowane w ograniczonym czasie, wieloaspektowe i niepowtarzalne. Ich cechą charakterystyczną jest to, iż wywierają ogromny wpływ między innymi na życie, zmianę światopoglądu, postawy. Taki też cel zakłada przedstawiona w podręczniku Metoda.
- ◉ Projekty realizowane są po to, ażeby przyczynić się do rozwiązania konkretnych problemów oraz poszukiwać i wykorzystać szanse na ich rozwiązanie.

- ◉ Wdrażając Model musimy liczyć się z faktem, iż nie wszystko może zostać zrealizowane zgodnie z jego założeniami. Dzieje się tak przede wszystkim dlatego, że projekt to dynamiczny twór, na który mają wpływ różne aspekty: tj. uczestnicy, prowadzący, otoczenie.
- ◉ Aby wdrożyć Model prawidłowo, by przyniósł efektywne i planowane rezultaty należy być do niego dobrze przygotowanym i spełnić warunki:
- ◉ **Prawne**
- ◉ Model wpisuje się w dokumenty strategiczne gminy (Strategia Rozwoju gminy, strategia rozwiązywania problemów społecznych) .
- ◉ Jest zgodny z ogólnymi działaniami instytucji.
- ◉ Stanowi dodatkowe działanie w zakresie przeciwdziałania przemocy.
- ◉ Uczestnikom znane są priorytety (założenia) projektu.
- ◉ Istotna jest ochrona danych osobowych.

- ◉ **Organizacyjne**
- ◉ Zawarcie stosownych umów
- ◉ Zebranie grupy uczestników
- ◉ Przepływ informacji
- ◉ Odpowiednie warunki lokalowe
- ◉ Zaplanowanie zajęć w odpowiednich godzinach
- ◉ Czas prowadzenia zajęć powinien być dostosowany do potrzeb grupy - elastyczny
- ◉ Zapewnienie przerwy kawowej i posiłków
- ◉ Pozytywne nastawienie do innowacji
- ◉ Świadomość, że model przyczynia się do poprawy wizerunku.

- ◉ **Techniczne**
- ◉ Należy przygotować niezbędny sprzęt (rzutnik, laptop flipchart), pomoce i materiały szkoleniowe (prezentacje multimedialne, scenki, ćwiczenia, kartki samoprzylepne, długopisy, markery, inne).
- ◉ **Kompetencyjno/kadrowe**
- ◉ Wykwalifikowana kadra - Falicytatorzy
- ◉ **Kosztowe**
- ◉ Zabezpieczenie finansów na wdrożenie Metody (zakupy towarów i/lub usług bezpośrednio związanych z działaniami: gromadzenie sprzętu i materiałów szkoleniowych, przerwy kawowej i posiłków), koszty osobowe (wynagrodzenie osób realizujących Model).

- ◉ **Co ułatwia prace z modelem?**
- ◉ Dobra komunikacja w zespole projektowym: eksperci, facylitatorzy
- ◉ Zaangażowanie w problematykę ekspertów z dziedziny prawa
- ◉ Fachowy, dobrze przygotowany personel, szczególnie: facylitatorzy
- ◉ Zaufanie społeczne do instytucji realizującej metodę
- ◉ **Co utrudnia prace z modelem?**
- ◉ Konflikty w zespole oraz brak jasnych reguł komunikacji
- ◉ Nieprzygotowani prowadzący, facylitatorzy, eksperci
- ◉ Brak osadzenia w lokalnej problematyce, brak wiedzy specjalistycznej z dziedziny prawa, brak możliwości skorzystania z ekspertów zewnętrznych
- ◉ Brak zaufania społecznego do instytucji wdrażającej metodę